

VALEDICTORY ADDRESS (1904)

Muhammdan Anglo Oriental College, Aligarh

بخت

ہاجد ارکان و اموزگارن و دانش اندوزان این دارالعلوم

امروز باین داعیہ فراہم آمدہ ایم کہ شمارہ درین شماره کہ رو بوطن وارد با کمال شوق و اندوہ العواع
گجویم و منتخو از ان منت با یکدیگر ان بر شماریم کہ جسم در روزگار اقامت اینجا دم پس
از ان از شمار ما سبند دل پودہ است، لبند پایگیا! از آغاز کار کہ سرشتہ اموزگار
پست نما سپردند، بزرگترین اندیشہ کہ شمارا پیش بہاد خاطر بود، ان بود کہ دانش
نہ بین اندانش و آگہی بہرہ دور پودہ باشند بگذر فرغ میکو کرداری و فہمندہ خوبی و
درست کاری و آرزوم جوی ہم از ناصیہ حال شان سپید باشد۔ لطف و مہر شمارا بجا
رساید کہ اوستادای و شاگردای از میان برخاست، و پوری و فہم زندگی در میان آمد
و چون مستلمان را چونند ارادت باشما حکم گشت، ہر چه از زبان شمار می آید خود در
دل شان جایست میگرفت۔

چون شمارا بخت و اختیار محسوس شد کہ بسیاری از مستلمان را تہمتی و کم ہنگی
سدراہتیم بیارید شمارا دل ببرد آمد و این اثر در سبکہ انجمن الفاضلین پیدای گرفت
و راست اینست کہ اگر نہ با و این انجمن در میان بودی بیشتر و را از سہ با مستکان ان

دارالعلوم پیاپہ کامرانی برشد ان میر نموش

یکم از جلد انار حمیدہ شام مجلس انخوان اجناسست کہ امر فرہ بہنونی او بہ
از دانش آموزان در حین آرائی و نکتہ پرایی و بہ بصرہ گوی و نکتہ ملزازی بابتہ او از نگینی دار
آوخ کہ چون این مجلس از فیض بہت شام محروم ماند گری ہنگامہ انس فروشت ہوشیارہ
جفتیش از ہم گسیخت۔

کوششہای بے اندازہ شما کہ پوستہ در ترفی دادن کالج بروی کار آمد۔ ہرگز
کمتر از ان نبودہ است کہ از بزرگترین ارکان کالج رونمودہ است۔

تکلف تر آن کہ بآن کہ چہ سال است کہ نیز نگینی سپہر شما از علی گڑہ بریدہ و
بہ پنجاب برو باز ہم از مہر و التفات شما چہری کم نشد۔ و جوش بادیہ دوستی فروزہ
در پنجاب ہرگز نہ کوشش و جہد جو کہہ برای علی گڑہ کالج بروی کاری آمد شما در وہرہ و ہنرہ
خطو کافی بودہ است۔

کتاب دعوت اسلام کہ فروختہ شد خاصہ بہت طسہ از شما است۔ اسلامیان ا
صد گوینت از ہر گردن است؛ از وہرہ باز ہمہ یورپ را این اندیشہ باطل ترا گرفتہ بود کہ
اسلام را ارتدیح و خجہدہ سنباری نمیکردہ کارش این ہمہ بالا نحو کشیدہ و کلین کہ غمخہ و چوہر شہ

شگفتنی پرمرد -

دعوت اسلام بجهت ماعروشن این اندیشه را اینج برکنده اشکارا ساخت که سندی و
زنگی - روی و شامی - قطبی و اولغی - ترک و تاجیک - با هم میگرد و طایفه که اسلام را
گردن بفرمان نباد، نه از بیم جان و نهمیب تیغ و سنان بود، بلکه از آن بود که از یک سو
رهنمونان اسلام - بیکو کرداری و از هم جوی مردم را بسوی خود میکشیدند، و از دیگر سو
عقاید و اصول اسلام - از بس بدای و سادگی و آسان و زنی خود در دل ما جا میکرد -
پایان سخن همه از روی و خواش ما آنت که داور و ادارت ما از هر گونه کامرانی با
بهره مانجند، و خاتون کلام، و دختر نیک اختر شما از هر جهت و آویز شو محفوظ و مصون

دارد - آمین آمین -

H.E. MR. SHAHJAD

طوقی

محررانجام
زیانین

رسلک

شیخ عبدالقادر

محمد یوسف

محمد